

New Media Studies at Harvard Universities; Oxford and Cambridge Presenting the Ideal Model for Allameh Tabataba'i University (ATU)

Mahdi Mahdavi Zahed * Assistant Professor, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Zahra Mohaghegh Researcher, Faculty of Law and Political Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Abstract

In this article, we have investigated the evolutionary effect of communication on the formation of theories of New Media Studies. Assuming that changes in one social institution can affect other social institutions, we hypothesized that communication, as a social institution, can affect the law. This article seeks to assess whether there is a significant relationship between changes in communication and the discipline of law in contemporary Iran. In other words, we have tried to answer this question: "Does the evolution of communication affect the transition to the new discipline of law? This study's main hypothesis is that advances in information and communication technologies have posed a number of challenges and legal issues that have also affected the discipline of communication law. Therefore, this study seeks to investigate the discipline of communication law in the world's one-ranked universities and adaption and benefit of its findings in the curriculum of the Iranian higher education system. Since Allameh Tabataba'i University is the birthplace of this educational field, it can also be a place for its growth to review in terms of criteria of efficiency and being up-to-date and with a local-global approach. The universities selected for this study are the universities in Ivy League, Harvard University, and the universities in Oxbridge, University of Oxford, and University of Cambridge.

* Corresponding Author: mahdavizahed@atu.ac.ir

How to Cite: Mahdavi Zahed, M., Mohaghegh, Z. (2023). New Media Studies at Harvard Universities; Oxford and Cambridge Presenting the Ideal Model for Allameh Tabataba'i University (ATU), *Journal of New Media Studies*, 9(33), 281-322.

Design/Methodology/Approach:

This article analyzes the evolution of communication and its effects on the discipline of law with an emphasis on New Media Studies. In other words, it is the first step in an attempt to discuss Communication Science and Communication law.

This study goes beyond the traditional classification of Public Law in the areas of Constitutional Law, Administrative Law, Financial Law, and Labor Law and can be described as Communication Law.

The method of data collection in this research is the library, and the data obtained have been studied by descriptive and explanatory methods with an interdisciplinary approach. Interdisciplinary studies are currently a hot topic in legal academia; therefore, we should distinguish four types in the sociological approach to law: disciplinary, interdisciplinary, multidisciplinary, and Transdisciplinary studies. I think public law and sociology are strongly interconnected but we can speak about the possibility of multidisciplinary in law. In this study, we argue that Communication Law as a multidisciplinary field of studies affected the theory of law. The study of communication law and Communication Science rests on the belief that legal rules and decisions must be understood in context. Communication Law is not autonomous, standing outside of the social world, but is deeply embedded within society.

In our paper, we illustrate how different methods can be used in researching law and legal phenomena, and how methodological issues and debates in sociology are relevant to the study of law.

Therefore, the article can be classified under interdisciplinary studies of law and communication. This article is a library study in terms of data collection method, and descriptive-explanatory-prescriptive in terms of research method.

Findings

The findings of this study imply that both groups of the studied faculties presented their educational content in an innovative way. But in general, American universities offer more specialized education and newer courses, and practical experience is more important to students. The main focus is primarily on training professional and competent lawyers in the field of communication law as a challenging and lucrative field, and training researchers and policymakers in this field is the second priority. The curriculum of American law schools is more flexible and diverse than English law schools. In the curriculum of some colleges, staying away from pure specialization and teaching multidisciplinary content is significant.

The results of this study indicate that awareness is the right of any user and the duty of all media service providers. “Authority “is mentioned in the

philosophy of rights and media rights and being aware of choices and their effects is required to exercise authority. The “right to know “should be considered in providing all social media and media service providers’ “terms of use”.

Originality/Value:

This study is one of the first attempts to address the role of Communication change in the formation of law in contemporary Iran. It has tried to provide a basis for understanding.

Keywords: Communication Science, Communication law, Interdisciplinary Studies, Allameh Tabataba'i University, Harvard University, University of Cambridge, University of Oxford.

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج (ارائه الگوی مطلوب برای دانشگاه علامه طباطبائی)

مهدی مهدوی زاهد * استادیار دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

زهرا محقق معین محقق و دانش آموخته دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

چکیده

دانشگاه علامه طباطبائی به‌عنوان زادگاه مطالعات حقوق رسانه در کشور، باید متناسب با سرعت و حجم بالای تحولات عرصه فناوری اطلاعات و چالش‌های حقوقی ناشی از آن، برنامه‌ریزی و محتوای آموزشی رشته حقوق ارتباطات را روزآمد و کارآمد کند. هدف این پژوهش کمک به همگام‌سازی آموزش حقوق ارتباطات با تغییرات پویای اجتماعی در کشور است. این مقاله درصدد پاسخ به این پرسش است که جایگاه مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج چیست و چگونه می‌توان از برآیند این بررسی تطبیقی به ارائه الگوی مطلوب برای دانشگاه علامه طباطبائی رسید؟ این پژوهش از نظر چگونگی گردآوری داده‌ها «کتابخانه‌ای» و به لحاظ ماهیت «توصیفی» و «تبیینی» است. بر اساس یافته‌های این تحقیق، برنامه آموزشی دانشکده حقوق هاروارد نسبت به دانشگاه‌های آکسفورد و کمبریج از انعطاف و تنوع بیشتری برخوردار است. در این دانشکده تمرکز اصلی در درجه اول بر تربیت وکلای حرفه‌ای است و تربیت پژوهشگران و سیاست‌گذاران حقوقی اولویت دوم است اما در برنامه آموزشی دو دانشگاه انگلیسی، شاهد فاصله گرفتن از تخصص‌گرایی محض و تدریس محتوای چند رشته‌ای هستیم. گفتنی است که بر اساس مطالعه برنامه دانشکده‌های حقوق سطح یک دنیا، برنامه آموزشی رشته حقوق ارتباطات در دانشگاه علامه طباطبائی نیازمند بازنگری و به‌روزرسانی جدی است.

کلیدواژه‌ها: علوم و حقوق ارتباطات، مطالعات میان‌رشته‌ای، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشگاه هاروارد، دانشگاه کمبریج، دانشگاه آکسفورد.

* نویسنده مسئول: mahdavizahed@atu.ac.ir

مقدمه

در سال‌های گذشته فاصله گرفتن از تخصص‌گرایی افراطی و گرایش به مطالعات میان‌رشته‌ای از یک سو به یکی از روندهای علمی تبدیل شده و از طرفی دیگر به مدد رشد فناوری‌های نوین ارتباطاتی، با گذار از عصر رسانه‌های سنتی و غیرتعاملی به عصر پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی تعاملی با گستره وسیع مواجه‌ایم، به گونه‌ای که مفاهیم و اصول پایه‌ای ارتباطات و نظام حقوقی حاکم بر آن از اساس دستخوش تغییرات فراوانی قرار گرفته و متناسب با این تغییر و تحولات، آموزش حقوق ارتباطات از حیث روزآمدی و کارآمدی متحول شده؛ چنان‌که در عصر ارتباطات و رسانه‌های نوین، محور آموزش حقوق ارتباطات دیگر بر مدار رشته‌های سنتی نمی‌چرخد. براین اساس واکاوی آموزش حقوق ارتباطات در دانشگاه‌های سطح یک جهان امری ضروری به نظر می‌رسد.

دانشگاه‌های انتخاب‌شده برای انجام این پژوهش، از دانشگاه‌های حاضر در آیوی لیگ^۱، دانشگاه سطح یک هاروارد و از دانشگاه‌های انگلستان، آکسفورد و کمبریج^۲ انتخاب شدند. در نظام رتبه‌بندی شانگهای^۳ که ملاک رتبه‌بندی دانشگاه‌ها در این پژوهش است، (خرسندی طاسکوه و پناهی، ۱۳۹۵: ۱۱۲) دانشگاه‌های انتخاب‌شده در جایگاه یک تا بیست قرار گرفته‌اند. به‌غیر از ملاک رتبه‌بندی برای انتخاب این دانشگاه‌ها، ملاک دیگر انتخاب آن‌ها برای مطالعه، وجاهت بسیار بالای این دانشگاه‌ها در نظر عموم است که ناشی از سیاست‌های بسیار سخت‌گیرانه آن‌ها نسبت به دیگر دانشگاه‌ها در پذیرش و تربیت دانشجو است به طوری که رهبران اصلی و سرآمد دنیای حقوق، تجارت و سیاست در جهان را عمدتاً فارغ‌التحصیلان این دانشگاه‌ها تشکیل می‌دهند. از طرفی دیگر هزینه‌های بسیار زیاد تحصیل در این دانشگاه‌ها موجب می‌شود تا آن‌ها سرمایه‌گذاری بیشتر و تخصصی‌تری در حوزه آموزش و پژوهش رشته‌های نوپدید انجام دهند. گفتنی است که بازه زمانی مطالعه برنامه‌ریزی درسی دانشگاه‌های هاروارد و آکسفورد، سال تحصیلی

^۱ Ivy League

^۲ University Of Oxford And University Of Cambridge

^۳ Shanghai Ranking

۲۰۲۰-۲۰۲۱ است. از این روی، در هر گفتار سه متغیر برنامه آموزشی، مراکز تحقیقاتی و پژوهشی و جوایز و کمک‌هزینه‌های تحصیلی هر دانشگاه بر اساس سرفصل‌های مندرج در تارنمای دانشکده‌های حقوق مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

گفتار اول: دانشگاه هاروارد^۱

مباحث مرتبط با آزادی بیان و حریم خصوصی همواره از موضوعات جنجالی و مورد توجه در ایالات متحده آمریکا بوده است، از این روی، مباحث مرتبط با تنظیم‌گری رسانه‌های اجتماعی از مباحث پرچالش و روزآمدی است که در دانشکده حقوق دانشگاه هاروارد به‌طور مفصل به آن‌ها پرداخته می‌شود. آزادی بیان، آزادی مطبوعات، چالش‌های حریم خصوصی، دسترسی به اطلاعات، شفافیت دولت و متمم اول قانون اساسی ایالات متحده از دیگر موضوعات مهمی هستند که در این دروس مورد بررسی قرار می‌گیرند. از مجموع مباحث مطرح‌شده در درس حقوق رسانه در این دانشکده مشخص می‌شود که این دوره موضوعات بسیار گسترده و متنوعی را تحت پوشش قرار می‌دهد، موضوعاتی که هر لحظه در حال تغییر و رشد هستند. محتوای ارائه‌شده در این درس بسیار فراتر از عنوان آن است.

بند اول: برنامه آموزشی

برنامه آموزشی دانشکده حقوق دانشگاه هاروارد شامل بیش از ۵۰۰ کلاس درس، نشست، کارگاه و... است. آموزش حقوق در این دانشکده در هفت حوزه اصلی ۱. حقوق و حکومت ۲. حقوق و تجارت ۳. حقوق تطبیقی و بین‌الملل ۴. حقوق فناوری ۵. حقوق و تغییرات اجتماعی ۶. حقوق کیفری و ۷. حقوق و تاریخ انجام می‌گیرد. هر کدام از این هفت حوزه، زیرشاخه‌های دیگری نیز دارند. از این هفت حوزه، دو حوزه «حقوق فناوری» و «حقوق و تغییرات اجتماعی» در برنامه درسی خود به آموزش حقوق ارتباطات می‌پردازند. در ادامه پس از معرفی مختصر این دو حوزه، دروس مرتبط در هر دو را به‌طور کامل بررسی می‌کنیم.

^۱ www.harvard.edu

^۲ www.hls.harvard.edu

حقوق فناوری

«حقوق» اغلب با فناوری در حال تغییر روبرو است. مطالعه چگونگی تعامل حقوق با علم و فناوری در حال حاضر بسیار مهم‌تر و حیاتی‌تر از گذشته است. دانشکده حقوق هاروارد چهار زیرمجموعه را برای این شاخه از برنامه تحصیلی خود معرفی می‌کند که اشتراکات زیادی نیز با یکدیگر دارند: «حقوق مالکیت فکری»، «حقوق سلامت»، «فناوری و آزادی‌های مدنی» و «حقوق اینترنت». دروس حقوقی مبتنی بر فناوری که در هاروارد تدریس می‌شوند موضوعات روزآمد گسترده‌ای را پوشش می‌دهند که عمده آن‌ها اقتصاد دیجیتال، امنیت سایبری و معاملات مبتنی بر فناوری هستند. در این دانشکده توجه ویژه‌ای برای کمک به نوآفرین‌ها و چرخه حیات آن‌ها باهدف شناسایی چالش‌های تجاری و قانونی فناوری‌های جدید و پشتیبانی از شرکت‌های حاضر در این عرصه پایه‌گذاری شده است. وجود استودیوی نوآفرین برای تبدیل ایده‌های نوبی دانشجویان به تجارت‌های واقعی از دیگر مؤیدات توجه خاص این دانشکده به این عرصه است.

حقوق و تغییرات اجتماعی

حقوق، نهادها و گروه‌های اجتماعی، دائماً در تأثیر و تأثر هستند، چنان‌که پویایی نظام حقوقی در گرو همبستگی و پیوند با خواست و اراده جامعه است. از این‌رو، پیگیری تحولات اجتماعی همواره مستلزم تعامل با قانون است. دانشکده حقوق دانشگاه هاروارد در این برنامه درسی به‌طور جدی در پی تربیت نسلی از اساتید و دانشجویانی است که متعهد به استفاده از «قانون» به‌عنوان ابزاری برای همگام‌سازی نظم و نظام حقوقی با تحولات اجتماعی هستند.

۱. مقدمه‌ای بر حقوق بر مالکیت فکری

حقوق مالکیت فکری به‌طور کامل و در قالب دروس متعددی در این دانشکده تدریس می‌شود. تمرکز اصلی و بسیار ویژه در این درس بر آموزش تجاری‌سازی حقوق مالکیت فکری، بررسی تأثیر حقوق مالکیت فکری بر توسعه اقتصادهای ملی و تلقی آن به‌عنوان

یک کالای تجاری با ارزش و سودآور است. تمامی مهارت‌های و کالنی مرتبط با مالکیت فکری نیز تدریس و تمرین می‌شود. براین اساس، مالکیت فکری و شاخه‌های مختلف آن به‌طور مفصل و در دروس متعددی آموزش داده می‌شوند و بیشترین تعداد دروس را در برنامه درسی این دانشکده دارند. در این دوره چهار واحدی، سه حوزه اصلی مالکیت فکری یعنی ثبت اختراع، کپی‌رایت و علائم تجاری به‌طور کامل تدریس شده و حمایت‌ها، استثنائات، نقض‌عهد و اجرای قوانین در این سه حوزه موردبررسی قرار می‌گیرد. دو حوزه مرتبط دیگر، یعنی اسرار تجاری و رقابت غیرمنصفانه، از دیگر موضوعاتی هستند که در این دوره به آن‌ها پرداخته می‌شود. ثبت‌نام در این کلاس مستلزم گذراندن پیش‌نیاز نیست و امتحان پایان نیمسال به‌صورت حضوری برگزار می‌شود.

۲. کپی‌رایت

این دوره اولاً به بررسی قوانین و مقررات حوزه کپی‌رایت در ایالات متحده آمریکا، سپس به معاهدات مهم چندجانبه، قوانین مرتبط با کپی‌رایت و حقوق مجاور در دیگر کشورها می‌پردازد. مباحث اصلی این کلاس شامل دوازده موضوع کلی: مبانی کپی‌رایت، نظریه‌های عدالت و شخصیت، موضوعات مهم در کپی‌رایت، نظریه رفاه، نویسندگی، سازوکار کپی‌رایت، حقوق مرتبط با آثار اشتقاقی و بازتولیدشده، حقوق مربوط به توزیع، اجرا و نمایش، استفاده منصفانه، نظریه فرهنگی، مکمل‌های کپی‌رایت: مسئولیت ثانویه و شبه کپی‌رایت و راه کارهای کپی‌رایت است. برای هر بخش چند سخنرانی کوتاه توسط اساتید آماده و در سایت دانشکده بارگزاری شده است. دانشجویان قبل از هر جلسه باید مباحثی که قرار است در کلاس موردبحث قرار گیرد را گوش دهند و با آمادگی قبلی سر کلاس حاضر شوند. این درس چهار واحدی است و ثبت‌نام در این کلاس مستلزم گذراندن پیش‌نیاز نیست. امتحان این درس در دو مرحله برگزار می‌شود، یک مرحله به‌صورت کتاب بسته بوده و در جلسه امتحان به سؤالات پاسخ داده می‌شود و مرحله دوم پاسخ به سؤالات امتحان پایان نیمسال در هر محیطی امکان‌پذیر است و صرفاً پاسخ‌نامه باید در زمان معین شده تحویل داده شود.

۳. ثبت اختراع

این درس به بررسی قواعد و مقررات ایالات متحده آمریکا و دیگر کشورها در حوزه ثبت اختراع می‌پردازد. عوامل تعیین‌کننده نوآورانه بودن اختراعات، نقش سازمان‌های تعیین‌کننده استانداردهای ثبت اختراع، شیوه‌های تنظیم‌گری سازمان‌های استاندارد، ضمانت اجرای نقض نظام حقوقی ثبت اختراعات دارویی و تأثیر حق ثبت اختراع بر بحران سلامتی در دنیا، از جمله مباحثی هستند که در این دوره مورد بحث قرار می‌گیرند. ثبت‌نام در این کلاس مستلزم گذراندن پیش‌نیاز نیست. امتحان پایان نیمسال به صورت حضوری برگزار می‌شود.

۴. دفاع در دعاوی ثبت اختراع

این درس در واقع یک دادگاه شبیه‌سازی شده است. دانشجویان در این دوره این شانس را دارند که تمام مهارت‌های مورد نیاز یک وکیل برای دفاع از یک پرونده مربوط به حق ثبت اختراع را بیاموزند. محاکمه‌های ثبت اختراع اغلب چالش‌های فراوانی را برای وکلا ایجاد می‌کنند. یک وکیل مدافع ثبت اختراع باید در جریان دفاع از پرونده خود بسیار قوی عمل کند تا جایی که بتواند مفاهیم تکنیکی و فنی کار خودش را به‌رغم پیچیده بودن، به زبان ساده و قابل فهم، برای قضات و هیئت منصفه تشریح کند. به همین دلیل در این دادگاه شبیه‌سازی شده دانشجویان تمام این مهارت‌ها را در پرونده‌ها فرضی تمرین می‌کنند. استاد این درس سال‌های زیادی در دادگاه‌های ایالات متحده، به قضاوت در پرونده‌های مرتبط با نقض حق ثبت اختراع پرداخته است. ثبت‌نام در این کلاس مستلزم گذراندن پیش‌نیاز یا پیش‌زمینه فنی در حقوق ثبت اختراع نیست، ولی دانشجویانی که می‌خواهند این درس را انتخاب کنند باید با قوانین فدرال در آیین دادرسی مدنی آشنایی داشته باشند. برای این درس امتحان پایان نیمسال برگزار نمی‌شود.

۵. علائم تجاری و رقابت غیرمنصفانه

در این درس دانشجویان با قانون فدرال لانهام^۱ (مربوط به علائم تجاری، علائم خدماتی و رقابت غیرمنصفانه) و دیگر اصول حقوق عرفی که برای جلوگیری از فریب مصرف‌کننده و اعمال اصل حسن نیت وضع شده‌اند، آشنا می‌شوند. الزامات فنی دارا شدن، ثبت و نقض یک علامت تجاری، بررسی حمایت از علائم تجاری در قانون اساسی ایالات متحده و متمم اول آن و حق تبلیغ در این حوزه از دیگر موضوعاتی هستند که در این کلاس ارزیابی می‌شوند. ثبت نام در این کلاس مستلزم گذراندن پیش‌نیاز نیست. پاسخ به سؤالات امتحان پایان نیمسال که نحوه انجام آن را استاد مشخص می‌کند، در هر محیطی امکان‌پذیر است و صرفاً پاسخ‌نامه باید در زمان معین شده تحویل داده شود.

۶. دعاوی مربوط به علائم تجاری و کپی‌رایت

در این کلاس مسائل مهم، عملیاتی و به‌طور کلی سیاست‌های حقوقی مرتبط با دعاوی علائم تجاری و کپی‌رایت مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. پرونده‌های مرتبط با این حوزه از ابتدای شکل‌گیری دادگاه بدوی تا دیوان عالی کشور، مطالعه و تحلیل می‌شوند. استفاده منصفانه، ابهامات نظام ثبت علائم و نشان‌های تجاری، به‌کارگیری نظرسنجی‌های مصرف‌کنندگان، ممنوعیت سوءاستفاده از نام و نشان‌های تجاری، مسئولیت مدنی و کیفری ناشی از تعرض به اموال فکری از جمله موضوعاتی هستند که در این درس مورد بحث قرار می‌گیرند. روش‌های گفتگوی مؤثر، ارائه مدارک و شواهد و همچنین فن دفاع در دادگاه، در این کلاس آموزش داده می‌شوند. در طول نیمسال هر دانشجو باید یک‌بار با توجه به پرونده مطروحه، یک دفاع شفاهی انجام دهد. بعضی از قضایای مطروحه در کلاس، پرونده‌هایی هستند که استاد شخصاً در آن‌ها طرح دعوی کرده است. این کلاس به گذراندن پیش‌نیاز احتیاجی ندارد و امتحان پایان نیمسال به صورت حضوری برگزار می‌شود.

^۱Lanham Act

۷. حقوق رسانه و اوقات فراغت^۲

این درس به صورت خاص به آموزه‌های حقوقی و قوانین و مقررات اختصاصی حقوق رسانه و اوقات فراغت می‌پردازد. تمرکز این درس بر چالش‌های پیش‌روی صنایع رسانه‌ای و اوقات فراغت در واکنش به تغییرات اخیر الگوی تولید و توزیع دیجیتال، با تأکید بر نقش و کلا در شکل‌گیری عرف‌ها و خط‌مشی‌های فعلی و آینده در این رابطه است. سینما، تلویزیون، صنایع دیجیتال رسانه‌ای و صنایع مربوط به اوقات فراغت، چالش‌های تطبیق مسائل حقوقی مربوط به فناوری‌ها و روش‌های کسب و کار فعلی با آموزه‌های حقوقی دیرینه در این دوره مورد بررسی قرار می‌گیرند. همچنین مباحث مربوط به حقوق موسیقی در دوره جداگانه‌ای تدریس می‌شوند. نکته قابل توجه این است که این درس در ده جلسه برگزار شده و امتحان پایان نیمسال ندارد. حضور فعال دانشجویان در حل تمرین‌های کلاسی همراه با انجام تکالیف نوشتاری، نمره امتحان آن‌ها را مشخص می‌کند.

۸. حقوق ارتباط جمعی^۳

سرعت تغییر فناوری‌های رایانه‌ای و ارتباطی، باعث ایجاد چالش‌های جدید در چارچوب‌های مقررات‌گذاری فعلی شده است. این دوره به معرفی حقوقی، فناورانه و سیاسی این تغییرات و چالش‌ها می‌پردازد. اگرچه هیچ‌گونه پیش‌نیازی برای این دوره وجود ندارد، دانشجویانی که قبلاً دروس حقوق اداری و یا قانون ضد رقابت را گذرانده‌اند، می‌توانند متوجه شوند که این دوره به تقویت و به‌کارگیری مفاهیم معرفی‌شده در دوره‌های دیگر می‌پردازد. دانشجویانی که آن دروس را نگذرانده‌اند می‌توانند از این دوره به‌عنوان روشی مفید برای کندوکاو موضوعات دیگر استفاده کنند.

نظام‌های مقررات‌گذاری ارتباطی، تلویزیون کابلی، سیستم‌های تلفنی و زیرساخت‌های دسترسی به اینترنت در این دوره مطالعه و بررسی می‌شوند. نمره پایان نیمسال بر اساس مشارکت کلاسی تعیین می‌شود.

^۲Entertainment and Media Law

^۳Communications Law

۹. حقوق رسانه‌های گروهی^۴

این دوره به چگونگی تأثیر متمم اول قانون اساسی ایالات متحده در مواجهه با مسئولیت مدنی، قوانین موضوعه و اصول حقوق عرفی بر حق‌ها و محدودیت‌های قانونی برای ناشران در رسانه‌های سنتی و دیجیتالی می‌پردازد. از جمله موضوعات مطرح شده در این کلاس: توهین، افترا، حمایت از منابع محرمانه، جلوگیری قبل از انتشار، تعرض به حریم خصوصی از طریق انتشار، مسئولیت کیفری انتشار اطلاعات طبقه‌بندی شده، محدودیت‌های قانونی در جمع‌آوری اخبار و دسترسی به اطلاعات هستند. این دوره پیش‌نیاز ندارد و امتحان پایان نیمسال به صورت حضوری برگزار می‌شود.

۱۰. حقوق تبلیغات بازرگانی

این دوره به بررسی قوانین و مقررات مربوط به تبلیغات در ایالات متحده و مقایسه آن با دیگر کشورها می‌پردازد. رفتار مصرف‌کنندگان، رقبای، وکلای ایالتی و کمیسیون تجارت فدرال به عنوان نهاد اصلی حمایت از حقوق مصرف‌کننده و اجراکننده قانون رقابت مطالعه می‌شود. مباحثی مانند نقض عهد، معتبرسازی، نظرسنجی، تبلیغات نامحسوس، افشاگری، رفع مسئولیت و ظرفیت‌های متمم اول قانون اساسی ایالات متحده آمریکا در تنظیم‌گری تبلیغات بازرگانی^۵ از جمله مباحث پرچالشی هستند که ارائه‌دهندگان کالاها و خدمات همواره در زمان تبلیغات با آنها سروکار دارند. این درس در سه واحد ارائه شده و احتیاج به گذراندن پیش‌نیاز ندارد. پاسخ به سؤالات امتحان پایان نیمسال که نحوه انجام آن را استاد مشخص می‌کند، در هر محیطی امکان‌پذیر است و صرفاً پاسخ‌نامه باید در زمان معین شده تحویل داده شود.

۱۱. موسیقی و رسانه‌های دیجیتال

این نشست به بررسی موضوعات مختلف حقوقی مرتبط با ایجاد، بهره‌برداری و حمایت از

^۴Mass Media Law

^۵Federal Trade Commission

^۶First Amendment Aspects of Advertising Regulation

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج...؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۲۹۳

موسیقی می‌پردازد. تمرکز این نشست بر نظام‌های حقوقی سنتی، الگوهای تجاری و شیوه‌های تأثیرگذاری فناوری‌های جدید (مشخصاً رسانه‌های دیجیتال و اینترنت)، بر راهبردهای حقوقی و تجاری ایجاد و توزیع محتوای موسیقایی است. بهتر است که دانشجویان قبل از ثبت‌نام در این نشست در دوره‌ی کپی‌رایت شرکت کرده باشند. برای این نشست امتحانی برگزار نمی‌شود.

۱۲. حقوق مد

این دوره شامل کارگاه‌های تعاملی است که به مطالعه‌ی موردی در حوزه‌ی حقوق مد می‌پردازد. دانشجویان در این کلاس در قالب چند گروه کوچک، خود را در جایگاه یک وکیل حوزه‌ی مد قرار می‌دهند و تمام چالش‌هایی که ممکن است یک وکیل مد در زمان انجام فعالیت حرفه‌ای خود با آن‌ها مواجه شود را تجزیه و تحلیل می‌کنند.

مباحث حوزه‌ی مالکیت فکری مانند حمایت از طرح‌های مد با تمرکز بر تفاوت‌های این حمایت در ایالات متحده و اروپا، قرارداد اعطای نمایندگی، قانون تجارت، قراردادهای فروش به مشتریان عمده و خرد، قوانین مرتبط با نمایش و ارائه‌ی مد، حقوق طراحان، عکاسان مد، حقوق کار و... از جمله موضوعاتی هستند که در این درس مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند. از اساتید برجسته‌ی بین‌المللی حوزه‌ی مد در جلسات مختلف دعوت می‌شود تا به‌عنوان سخنران مهمان در کلاس حضور پیدا کنند. این درس پیش‌نیاز و امتحان پایان نیمسال ندارد.

۱۳. مشاوره و راهبرد حقوقی در عصر دیجیتال

کارآفرینان، صاحبان مشاغل تجاری و سایر سازمان‌ها در هنگام مواجهه و حل موضوعات حقوقی مرتبط با فناوری، با چالش‌های حقوقی پیچیده‌ای مواجه می‌شوند، چالش‌هایی که در این درس مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند. در این درس که در قالب نشست برگزار می‌شود، دانشجویان با رویکرد کاربردی، نقش کلیه‌ی ذی‌نفعان این حوزه یعنی وکلا، قانون‌گذاران، صاحبان مشاغل و فعالان حوزه‌ی فناوری را در توسعه‌ی تدابیر تجاری و حقوقی

این حوزه بررسی می‌کنند. دانشجویان به بررسی، نقد و تحلیل اسناد و مدارک و مواد قانونی مانند قراردادها، شرایط استفاده از وبسایت‌ها و سیاست‌های حریم خصوصی، با نگاه حمایت از منافع کاربران می‌پردازند. مطالعه موردی پرونده‌های روز و طراحی و تدوین راه‌حل‌های جدید در این حوزه بخش دیگری از فعالیت‌های دانشجویان در این سلسله نشست‌های تعاملی است. در بعضی از نشست‌ها بنا بر انتخاب اساتید، از متخصصان خارج از دانشکده نیز جهت ارائه مباحثی دعوت می‌شود. این درس پیش‌نیاز و آزمون پایان نیمسال ندارد. دانشجویانی که قبلاً در نشست «تمرین وکالت در عصر سایبر» ثبت‌نام کرده‌اند، نمی‌توانند در این نشست ثبت‌نام کنند.

۱۴. بررسی تطبیقی حریم خصوصی در فضای دیجیتال

حریم خصوصی برای کاربران اینترنت، شرکت‌های فناوری، مشاغل و تجارت‌های آنلاین، پژوهش‌گران و سیاست‌گذاران در سراسر جهان به یک موضوع اصلی و مهم تبدیل شده است. هرچه بیشتر اطلاعات شخصی جمع‌آوری می‌شود، متراکم شده، به اشتراک گذاشته شده و به‌طور متعدد مورد استفاده قرار می‌گیرد. از این‌رو، سیاست‌گذاران در سطح جهان به نگرانی‌های مطرح شده توسط کاربران، سازمان‌های مصرف‌کننده، فعالان و دانشگاهیان پاسخ داده و مجموعه‌ای جدید و مهم از قوانین، مقررات و دیگر ابزارهای تقویت حریم خصوصی در سطح بین‌المللی و ملی را پیشنهاد کرده‌اند. در عین حال، مواردی مانند تبلیغات آنلاین، جمع‌آوری داده‌ها، ارائه‌دهندگان اینترنت اشیا و همچنین جزئیات هنجارهای پیشنهادی حریم خصوصی بسیار بحث‌برانگیز هستند. در این نشست تعاملی، آخرین تغییرات و پیشرفت‌های حقوق حریم خصوصی دنیای دیجیتال با نگاهی تطبیقی و جامع، معرفی، ترسیم و مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد و راه‌حل‌های جدیدی برای افزایش حفاظت از حریم خصوصی در دنیای دیجیتال ارائه می‌شود؛ راه‌حلی که هم قانونی هستند و هم غیرقانونی. پرونده‌های شاخص مرتبط با روندهای فعلی حریم خصوصی دیجیتال نیز بررسی می‌شوند.

این درس با برگزاری یک همایش تخصصی کوچک پایان می‌پذیرد. دانشجویان

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج...؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۲۹۵

می‌توانند به‌عنوان سخنران یا کادر اجرایی در برپایی این همایش شرکت کنند. این نشست به‌صورت دو واحدی ارائه می‌شود و احتیاج به پیش‌نیاز ندارد. امتحانی هم برای این نشست برگزار نمی‌شود.

۱۵. اینترنت و جامعه: فناوری‌ها و سیاست‌های کنترلی^۷

فضای سایبر برای تبدیل شدن به یک زیست‌بوم امن راه زیادی در پیش دارد. موضوعاتی مانند جرائم سایبری، جاسوسی سایبری، تروریسم سایبری، جنگ سایبری، حکمرانی سایبری، امنیت ملی، سیاست‌های پیرامون امنیت سایبری، پرونده‌های اخیر مرتبط با این مسائل در فضای سایبر در چند درس با توجه به زمینه‌های حقوقی، تاریخی، سیاسی و رایانه‌ای مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرند. براین اساس، این دوره مقدمه‌ای دقیق بر حقوق سایبر ارائه می‌دهد. این درس ماهیت در حال تحول ساختار و فعالیت‌های آنلاین و روش‌هایی که قانون از طریق قدرت نفوذ بر آن‌ها اثر گذاشته یا خواهد گذاشت را بررسی می‌کند.

موضوعات کلاس عبارت‌اند از: ارتباط متقابل پیچیده بین سازمان‌های حکمران اینترنت و ایالت‌های مستقل، جستجو برای توازن بین سهولت انتشار آنلاین اطلاعات و منافع دارندگان کپی‌رایت، صیانت‌کنندگان و ناظران بر حفظ حریم خصوصی و نقش واسطه‌ها و الگوها در شکل دادن به آنچه مردم در انجام آن‌ها مجاز هستند یا خیر. این دوره روش‌های یادگیری و تدریس متنوع و متفاوتی خواهد داشت و دانشجویان باید در آن‌ها مشارکت فعال داشته باشند. احتیاج به گذراندن پیش‌نیاز نیست ولی برای ثبت‌نام نیاز به تأیید استاد است. امتحان پایان نیمسال نیز برگزار نمی‌شود.

۱۶. حکمرانی جوامع مجازی^۸

در این نشست منطق و عمل حکمرانی در فضای مجازی بررسی می‌شود. این نشست پیش‌نیاز و امتحان ندارد. گفتنی است در بسیاری از دروس حقوق ارتباطات در این

^۷Internet & Society: The Technologies and Politics Of Control

^۸Governing Virtual Worlds

دانشکده، سخن از متمم اول و چهارم قانون اساسی ایالات متحده آمریکا است که مربوط به تضمین آزادی بیان و مصونیت در برابر تفتیش و توقیف است. این دو متمم ظرفیت تفسیری بسیار بالایی دارند و در مباحث متعدد مرتبط با حقوق ارتباطات مورد بحث و استناد قرار می‌گیرند. نحوه مواجهه دانشگاه‌های آمریکایی با این دو متمم به صورتی است که گویا این دو در هاله‌ای از تقدس قرار دارند و کوچک‌ترین تجاوزی به حریم آن‌ها مستحق برخورد و مجازات است. مرکز متمم اول قانون اساسی در این دانشکده به طور خاص به حمایت‌های حقوقی از فعالین مدنی و مطبوعاتی‌ای می‌پردازد که به دلیل انجام فعالیت‌های حرفه‌ای و مدنی خود در معرض خطر و تهدید قرار گرفته‌اند.

۱۷. تأثیر فناوری در عملکرد قانون^۹

این درس به بررسی روابط میان حقوق، فناوری و جامعه می‌پردازد، زیرا به کارگیری فناوری برای ارائه خدمات حقوقی، ماهیت و عملکرد قانون را نیز دچار دگرگونی کرده است. در این نشست، روند جاری و تحولات احتمالی در آینده مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این نشست نسل آینده وکلای برجسته حوزه فناوری آموزش می‌بینند. آن‌ها هستند که ظرایف، پیچیدگی‌ها و ظرفیت‌های قانون را درک می‌کنند. در طول نیمسال، به طور منظم از سخنرانان مهمان دعوت می‌شود، سخنرانانی از تمام رشته‌های حقوق که در کار خود سرشناس و حرفه‌ای هستند. در سال‌های قبل مهمانانی از گوگل، فیس‌بوک، لگال‌زوم،^{۱۰} دیگر شرکت‌های حقوقی برجسته، نوآوران ارائه‌کننده خدمات حقوقی، سازمان‌های خیریه ارائه‌کننده خدمات حقوقی و... در این نشست شرکت کرده‌اند. این درس احتیاجی به گذراندن پیش‌نیاز ندارد ولی دانشجویانی که پیش‌زمینه فنی داشته باشند می‌توانند به جای امتحان پایان نیمسال، یک پروژه انجام دهند.

^۹Technology's Impact On the Practice of Law

^{۱۰}LegalZoom

۱۸. فناوری مالی (نوآوری در خدمات مالی)^{۱۱}

هدف این درس بررسی تأثیر فناوری‌های نوظهور در حوزه مالی است. در این درس روش‌هایی که ابداعات جدید حوزه فناوری دیجیتال و تغییرات عادات مصرف‌کننده از طریق آن‌ها در مدل‌های کسب‌وکار سنتی و قواعد مالی اختلال ایجاد می‌کنند، بررسی می‌شود. موضوعات دیگری که در این دوره بررسی می‌شود شامل: الگوهای وام‌دهی تهاتری^{۱۲}، سیستم‌های جدید پرداخت دیجیتال، فناوری‌های به‌کارگیرنده بلاکچین‌ها^{۱۳} و انواع مشابه آن هستند. جلسات کلاس بر محور مطالعات موردی، مطالعه موضوعات دنیای واقعی و چالش‌های قانونی جدید پیش روی کارآفرینان، مقررات‌گذاران، وکلا و سایر مدیران ارتباطات بنا نهاده شده است.

این دوره احتیاج به گذراندن پیش‌نیاز ندارد. امتحان پایان نیمسال برگزار نمی‌شود ولی دانشجویان باید در کلاس حضور فعال داشته باشند و در آخر دوره یک مقاله کوتاه بنویسند.

۱۹. رویه قضایی و حقوق جزای سایبر

اینترنت، دنیای کسب‌وکار، تجارت، ارتباطات و حتی جرائم را متحول کرده است. ماهیت بدون مرز اینترنت، رسیدگی به جرائم سایبری را با پیچیدگی‌های زیادی مواجه کرده است. هرروز خبری از یک حمله سایبری به یک شرکت، نهاد دولتی و... به گوش می‌رسد. فناوری‌ها به همان سرعتی که فرصت‌ها و مشاغل مشروع جدیدی به ارمغان می‌آورند، روش‌های جدید ارتکاب جرم را هم ایجاد می‌کنند. در این میان به دلیل سرعت زیاد رشد فناوری و ارتکاب جرائم سایبری جدید، نه قانون و نه مشاغل مرتبط با فناوری، راهکاری برای مواجهه با این جرائم ندارند. حقوق کیفری در تلاش است که هرچه سریع‌تر این خلأ را جبران کند.

توانایی مجرمان در ارتکاب جرائم به‌صورت تقریباً ناشناس و ارتکاب جرم در

^{۱۱} Financial Technology(Fintech)

^{۱۲} Peer-To-Peer Lending Platforms

^{۱۳} Blockchains

حوزه‌های قضایی متعدد، چالش‌های فراوانی برای قضات، دادستان‌ها، وکلا و بزه‌دیدگان ایجاد کرده است. درعین‌حال ابزارها و روش‌های سایبری جدیدی وجود دارند که می‌توانند به ردیابی مجرمان کمک کنند، اما این سؤال پیش می‌آید که آیا به کارگیری این ابزار و روش‌ها برخلاف قانون اساسی و ناقض حریم خصوصی افراد نیست؟ این پرسش و دیگر پرسش‌هایی مانند: ماهیت فرامرزی جرائم سایبری چگونه بر رویه قضایی تأثیر می‌گذارد؟ موانع قانونی ناشی از تفاوت ارتکاب جرائم سایبری در مرحله تعقیب متهم چیست؟ قانون اساسی برای حمایت از افراد و داده‌ها در خارج از کشور چه حمایت‌هایی پیش‌بینی کرده است؟ کدام موضوعات بین‌المللی ناشی از رویکردهای متفاوت حقوقی و فرهنگی به حریم خصوصی و امنیت در حوزه‌های قضایی مختلف هستند؟ اهم موضوعاتی هستند که در این کلاس مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند. مطالعه موردی پرونده‌هایی که استاد این درس به‌عنوان دادستان فدرال ایالات متحده، بازرس و وکیل در آن‌ها ایفای نقش کرده و همچنین پرونده‌های عمومی اخیر در این حوزه، بخش دیگری از جریان کلاس را تشکیل می‌دهند. این درس نیازی به گذراندن پیش‌نیاز ندارد. پاسخ به سؤالات امتحان پایان نیمسال که نحوه انجام آن را استاد مشخص می‌کند، در هر محیطی امکان‌پذیر است و صرفاً پاسخ‌نامه باید در زمان معین شده تحویل داده شود.

۲۰. واکاوی اثر متقابل رسانه‌های تصویری و حقوق جزا^{۱۴}

حقوق در داستان‌ها جریان دارد. داستان‌هایی از درون و بیرون اتاق‌های دادگاه، ادراکات ما از نظام عدالت کیفری را شکل می‌دهند. آن‌ها اصول ما را تصدیق کرده یا به چالش می‌کشند، به ما کمک می‌کنند جهان و پیچیدگی‌های آن را درک کنیم. دوربین‌های نصب‌شده روی بدن پلیس‌ها، اعترافات ضبط‌شده ویدئویی، ساعات پریننده تلویزیون، روزنامه‌نگاری شهروندی و فیلم‌های مستند، اغلب روایت‌هایی را تولید می‌کنند که با یکدیگر و با اعتقادات درونی ما در رقابت هستند. در این نشست چگونگی تأثیرگذاری

^{۱۴} Seeing Criminal Justice: Examining the Interplay of Visual Media, Storytelling and Criminal Law

فناوری‌های بصری بر تغییر ادراکات افراد از مفهوم عدالت کیفری بررسی می‌شود. رسانه‌های دیداری، قدرت ویژه و بزرگی در ایجاد و تلقین حقیقت دارند. بر این مبنای محور این نشست مفهوم «سواد رسانه‌ای» است. این پرسش که چگونه رسانه‌های تصویری به‌عنوان مجرای برای انتقال مفاهیم عدالت کیفری استفاده می‌شوند. ثبت‌نام در این نشست مستلزم گذراندن پیش‌نیاز نیست و امتحان پایان نیمسال نیز ندارد.

۲۱. حقوق و ورزش: بررسی تاریخچه حقوقی و سیر تحول سه لیگ اصلی

ورزشی ایالات متحده آمریکا، بیس‌بال، فوتبال و بسکتبال

این دوره مروری بر قواعد ناظر بر سه ورزش اصلی و طرفدار ایالات متحده آمریکا است، لیگ برتر بیس‌بال، لیگ ملی فوتبال و اتحادیه ملی بسکتبال. این درس تقریباً به یک اندازه به هر کدام از این سه ورزش پرداخته و شباهت‌ها و تفاوت‌های میان آن‌ها را با رویکرد تاریخ حقوقی بررسی می‌کند. در این کلاس، سیر تکاملی هر سه لیگ و چگونگی تأثیرگذاری تصمیمات حساس و برجسته دیوان عالی و سایر دادگاه بر مسیر پیشرفت این سه لیگ بررسی می‌شود. این درس احتیاج به گذراندن پیش‌نیاز ندارد. پاسخ به سؤالات امتحان پایان نیمسال که نحوه انجام آن را استاد مشخص می‌کند، در هر محیطی امکان‌پذیر است و صرفاً پاسخ‌نامه باید در زمان معین شده تحویل داده شود. انجام صحیح تمرین‌های کلاسی، بخشی از نمره پایان نیمسال است.

۲۲. حقوق و ورزش: وکالت ورزشکاران حرفه‌ای

این دوره با مروری بر صنعت بازاریابی ورزشی آغاز شده و با بحث و بررسی مهم‌ترین آموزه‌های حقوقی مرتبط با این صنعت مثل: حقوق مالکیت فکری، حقوق کار و حقوق قراردادهای ادامه پیدا می‌کند. در این دوره، مهارت‌های لازم برای مذاکره در قراردادهای ورزشی آموزش داده می‌شود و دانشجویان در قالب تمرین‌های گروهی و دادگاه‌های فرضی به طراحی و انعقاد قراردادهای ورزشی و وکالت ورزشکاران می‌پردازند. این درس نیاز به گذراندن پیش‌نیاز ندارد. پاسخ به سؤالات امتحان پایان نیمسال که نحوه انجام آن را

استاد مشخص می‌کند، در هر محیطی امکان‌پذیر است و صرفاً پاسخ‌نامه باید در زمان معین‌شده تحویل داده شود. انجام صحیح تمرین‌های کلاسی، بخش از نمره پایان نیمسال است.

۲۳. حقوق ورزش: قرارداد نویسی حرفه‌ای

این دوره به دانشجویان فرصت مذاکره و تهیه پیش‌نویس توافق‌هایی را می‌دهد که یک وکیل یا مشاور حقوقی ورزشی با آن‌ها سروکار دارد. دانشجویان این فرصت را دارند تا با اجزای متفاوت اسناد پیچیده در معاملات آشنا شده و بعد آن‌ها را طراحی کنند. به‌طور کلی هدف این درس این است که دانشجویان مهارت‌های برجسته مرتبط با مذاکره، تهیه پیش‌نویس و تجزیه و تحلیل توافق‌نامه‌های پیچیده در مورد اجاره استادیوم، حق نام‌گذاری، اسپانسرها، حق پخش، غذا و نوشیدنی، تدارک خدمات درمانی، بیمارستانی و مالی، نهادهای دولتی و خرید و فروش تیم‌های ورزشی را به دست آورند. این درس احتیاج به گذراندن پیش‌نیاز ندارد و امتحان پایان نیمسال که نحوه انجام آن را استاد مشخص می‌کند، در منزل انجام گرفته و در آخرین جلسه کلاس تحویل داده می‌شود.

۲۴. مرکز حقوق ورزشی^{۱۵}

این دوره کارورزی در مکان‌های مختلفی خارج از دانشگاه مانند بخش حقوقی لیگ‌های برتر یا نمایندگی‌های ورزشی و در دفتر شرکت‌های حقوقی و وکلایی که وکالت ورزشکاران، تیم‌های ورزشی یا لیگ‌های ورزشی را برعهده دارند، برگزار می‌شود. فعالیت دانشجویان در این مرکز شامل قرارداد نویسی، داوری، پیگیری دعوی قضایی، تحقیق و... است. دانشجویان باید حداقل یک روز کامل کاری را در هفته برای این کارورزی اختصاص دهند و در محل تعیین‌شده حاضر شوند.

دانشجویانی که می‌خواهند در این مرکز ثبت‌نام کنند باید قبلاً حداقل یکی از دروس قرارداد نویسی حرفه‌ای در ورزش، بررسی تاریخ و سیر تحول سه لیگ اصلی ورزشی

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج...؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۳۰۱

ایالات متحده آمریکا یا کالت ورزشکاران حرفه‌ای را گذرانده باشند و برای ثبت نام از قبل با استاد مربوطه هماهنگ کنند.

بند دوم: مراکز تحقیقاتی و پژوهشی

دانشکده حقوق دانشگاه هاروارد چند مرکز تحقیقاتی فعال دارد. این مراکز فرصت مناسبی را برای دانشجویان ایجاد کرده‌اند تا آن‌ها در دانشکده، در کنار متخصصین و پژوهشگران حرفه‌ای فعالیت کنند. این مراکز در توسعه آموزش حقوق هم فعال هستند و در عمل بخشی از فرایند آموزش در دانشکده‌های حقوق بر عهده این مراکز تحقیقاتی است.

۱. مرکز اینترنت و جامعه برکمن - کلین^{۱۶}

مرکز اینترنت و جامعه برکمن - کلین یک مرکز تحقیقاتی است که به مطالعه سیر تکاملی، پویایی و قواعد و استانداردهای فضای سایبر می‌پردازد. مأموریت این مرکز پس از کشف و درک فضای سایبر، تشخیص نیاز یا عدم نیاز این فضا به قوانین و ضمانت اجرای حقوقی است. این مرکز در سال ۱۹۹۶ با نام مرکز حقوق و فناوری تأسیس شده و تا امروز به دلیل گرفتن کمک‌های مالی قابل توجه از سوی دو خانواده برکمن و کلین دوبار تغییر نام داشته است. متخصصین شاخص حقوق و فناوری و همچنین رشته‌های دیگر از سراسر جهان در این مرکز فعالیت می‌کنند تا برای چالش‌های حقوقی پدید آمده توسط اینترنت راه کار ارائه کنند. این مرکز برنامه‌های تحقیقاتی متعددی انجام می‌دهد و مقرر شده که تعدادی از این برنامه‌های تحقیقاتی در آینده به مراکز مستقلی تبدیل شوند. گزارش تمام برنامه‌های تحقیقاتی فعلی، قبلی، نشست‌ها و دیگر فعالیت‌های این مرکز در قالب محتوای متنی و صوتی در سایت آن قابل دسترسی است. همچنین تعدادی از کلاس‌ها و کلینیک‌های دانشکده حقوق دانشگاه هاروارد تحت نظارت این مرکز برگزار می‌شوند.

^{۱۶} Berkman Klein Center for Internet And Society

۲. مرکز حقوق سایبری^{۱۷}

در فضای سایبر، مسائل جدید، متعدد و بی‌سابقه‌ای مطرح می‌شوند که دسته‌بندی‌های حقوقی گذشته توان حل آن‌ها را ندارند. فضای نوین، محل تضادها و رقابت‌هاست. (معتدنازاد، ۱۳۹۵: ۱۳) مرکز حقوق سایبر دانشکده حقوق دانشگاه هاروارد در مرکز اینترنت و جامعه برکمن - کلین^{۱۸} این دانشکده قرار دارد. این مرکز فرصت ویژه‌ای برای دانشجویان دانشکده حقوق هاروارد فراهم می‌کند تا آن‌ها در طیف گسترده‌ای از پرونده‌های حال حاضر در حوزه فناوری و اینترنت به‌عنوان مشاور حقوقی، وکیل و ارائه‌دهنده سایر خدمات حقوقی فعالیت کنند. از جمله موضوعاتی که کلینیک در آن‌ها خدمات مشاوره حقوقی ارائه می‌دهد، زیرساخت‌های ارتباطی، حمایت از مصرف‌کننده، حریم خصوصی، جرائم سایبری، امنیت آنلاین، کپی‌رایت، علائم تجاری، ثبت اختراع، حقوق رسانه و متمم اول قانون اساسی، فناوری و دسترسی به دادگستری و ... هستند.

کارآفرینان و نوآوران، سازمان‌های غیرانتفاعی، مؤسسات عمومی رسانه‌ای، نهادهای دولتی و سازمان‌های حمایتی که در حوزه حریم خصوصی، مالکیت فکری و آزادی‌های مدنی فعالیت می‌کنند، از جمله مراجعین این مرکز هستند. رسیدگی به پرونده‌ها، ارتباط نزدیک با موکلین و دریافت بازخورد و راهنمایی مستمر از اساتیدی که تجارب عملی بسیاری دارند، این فرصت را برای دانشجویان فراهم می‌کند تا دانش حقوقی و توانایی‌های عملی خود را افزایش دهند. پیش‌نیاز ثبت‌نام در این مرکز، نشست مرکز حقوق سایبری است. این نشست به بررسی موضوعات اساسی و مهمی که قرار است در مرکز حقوق سایبری مطرح شود می‌پردازد. مطالعه موردی و انجام تمرین‌هایی طراحی شده برای افزایش مهارت‌های عملی دانشجویان، از دیگر مواردی است که در این نشست به آن‌ها پرداخته می‌شود.

^{۱۷}Cyber Law Clinic

^{۱۸}Berkman Klein Center For Internet And Society

براین بنیاد:

برنامه آموزشی دانشکده حقوق هاروارد متنوع‌ترین برنامه در میان دانشکده‌های حقوق مطالعه شده است. در بین دانشگاه‌های بررسی شده، دانشگاه هاروارد با پذیرش دانشجویانی از سراسر جهان، بیشترین توجه و تلاش را صرف تربیت آن‌ها به‌عنوان اساتید مجرب برای تدریس در دانشکده‌های حقوق دنیا و همچنین تربیت حقوق‌دانان برجسته برای سازمان‌های بین‌المللی می‌کند تا جایی که دانشکده حقوق دانشگاه هاروارد به‌عنوان قدیمی‌ترین دانشکده حقوق ایالات متحده، از طریق تربیت اساتید و کارشناسان برجسته حقوق، بر دانش و فن حقوق در سراسر دنیا نوعی استیلا دارد.

در تنظیم برنامه آموزشی و محتوای آن، توجه و تمرکز دائمی بر حل چالش‌های موجود و جدید در حوزه فضای سایبر و پیش‌بینی چالش‌های آتی در این عرصه وجود دارد. این تمرکز تا جایی ادامه پیدا می‌کند که مرکز اینترنت و جامعه برکمن - کلین این دانشکده مأموریت دارد نیاز یا عدم نیاز این فضا به قوانین و ضمانت اجرای حقوقی را تشخیص دهد و برای چالش‌های حقوقی پدید آمده توسط اینترنت راهکار ارائه کند.

آموزه‌های حقوقی و قوانین و مقررات اختصاصی مرتبط با رسانه‌ها و فناوری‌های ارتباطی و همچنین حقوق و تکالیف ناشران رسانه‌های سنتی و دیجیتالی به‌طور مفصل و در درس متعدد مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

نقش نهادهای حاکمیتی و دولتی در ایجاد و اجرای سیاست‌ها و مقررات در حوزه رسانه به‌طور دائم مورد بررسی و کنکاش قرار می‌گیرد.

چگونگی تأثیر و عملکرد و همچنین ظرفیت متمم اول قانون اساسی ایالات متحده در حوزه حقوق ارتباطات و حقوق تبلیغات بازرگانی در دوره‌های آموزشی و مراکز تحقیقاتی به‌طور مداوم بررسی می‌شود.

حقوق مالکیت فکری از اهمیت بسیار بالایی برخوردار و به‌طور مفصل و در قالب درس متعدد تدریس می‌شود.

حمایت از منافع کاربران و مصرف‌کنندگان و مسائل مرتبط با حریم خصوصی در

فضای سایر از موضوعات بسیار مهم و پرچالشی است که در دوره‌های زیادی بحث و بررسی می‌شود.

توجه بسیار ویژه‌ای به حوزه حقوق ورزش وجود دارد. برگزاری دروس متعدد در حوزه حقوق ورزش، وجود مرکز حقوق ورزشی که فضای مناسبی برای تمرین و کالت در حوزه ورزش فراهم می‌کند و همچنین نشریه حقوق ورزش و اوقات فراغت این دانشکده به‌خوبی گویای توجه خاص این دانشکده به حوزه حقوق ورزشی و اهمیت آن است. در اغلب کلاس‌ها «کار گروهی» بخش قابل توجهی از فرایند یادگیری را تشکیل داده و مهارت‌های و کالت متناسب با عنوان هر درس، آموزش داده و تمرین می‌شود.

گفتار دوم: دانشگاه کمبریج^{۱۹}

بند اول: برنامه آموزشی

در برنامه آموزشی دانشکده حقوق دانشگاه کمبریج،^{۲۰} تنها دو درس به‌طور مستقیم به حقوق ارتباطات مربوط می‌شوند. هرچند در این دو درس موضوعاتی متنوع‌تر و فراتر از عناوین آن‌ها مطرح می‌شود. این‌طور که به نظر می‌رسد تمرکز برنامه درسی این دانشکده بر موضوعات مختلف و متعدد حقوق بین‌الملل است. در ادامه این دو درس را بررسی می‌کنیم.

۱. حقوق بین‌المللی مالکیت فکری

این دوره به حقوق و سیاست‌های حمایت از مالکیت فکری در سطح بین‌المللی می‌پردازد؛ بنابراین در درجه اول معاهدات متعارف مربوط به علائم تجاری، حق ثبت اختراع و کپی‌رایت بررسی می‌شود. در این دوره قراردادهای مالکیت فکری سنتی مانند برن و پاریس و هم‌چنین توافقنامه‌های جدید و به‌روز بررسی و مطالعه می‌شوند. توافق‌های دوجانبه، چندجانبه و منطقه‌ای که ایالات متحده، اتحادیه اروپا، ژاپن و دیگر کشورهای که خواستار اجرای قوانین مالکیت فکری هستند، با همتایان خود و به‌طور عمده در بخش

^{۱۹} www.cam.ac.uk

^{۲۰} www.law.cam.ac.uk

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج...؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۳۰۵

جنوبی جهان منعقد کرده‌اند، مورد بحث قرار خواهند گرفت. بیشتر این توافق‌نامه‌ها شامل حمایت از سرمایه‌گذاری می‌شوند؛ بنابراین در این دوره به چگونگی حمایت از مالکیت معنوی به‌عنوان یک سرمایه‌گذاری تحت قوانین بین‌المللی، با استفاده از این معاهدات پرداخته می‌شود.

همچنین در این درس حق مالکیت فکری به‌عنوان یکی از حق‌های بشری مطرح در ماده ۲۷ اعلامیه جهانی حقوق بشر مورد بحث قرار می‌گیرد.

در نهایت، این دوره با حوزه‌هایی از حقوق بین‌الملل سروکار دارد که تا حدی توسط مالکیت فکری تحت تأثیر قرار می‌گیرند، اما به‌طور مستقیم با حفاظت از مالکیت فکری سروکار ندارند، مانند کنوانسیون تنوع زیستی.

در این دوره، آزمون پایان نیمسال در قالب «کتاب‌باز» برگزار می‌شود. هرچند که می‌توان با ارائه یک تحقیق یا مقاله و پاسخ به چند سؤال محدود، از این مهم نیز، معافیت جست.

۲. حقوق و اطلاعات

انتشار اطلاعات بیشتر، در اشکال متفاوت و توسط بازیگران متفاوت در شبکه‌های اجتماعی، سایت‌ها و... مسائل جدی و عمیقی را در رابطه با آزادی بیان، حریم خصوصی، شهرت و... ایجاد کرده است تا جایی که به‌کارگیری اطلاعات برای انجام خدمات دولتی اجتناب‌ناپذیر است، شفافیت اطلاعات نیز برای حاکمیت مطلوب و پاسخ‌گویی به مردم ضروری شده است. (غفاری و سرخیل، ۱۳۹۶: ۲۹۷) اما مطمئناً تضاد و تنش‌های بسیار زیادی در این‌جا پدید می‌آید، چراکه قوانین اطلاعات عمدتاً برای تحدید استفاده از اطلاعات ایجاد شده‌اند.

برگزارکنندگان این دوره برای حقوق اطلاعات سنتی، دو ستون قائل هستند، از یک طرف قانون افترا، زمانی که شهرت فرد مورد تعرض قرار می‌گیرد این قانون نقش مهمی در حفاظت از کیفیت اطلاعات دارد و از دیگر سو قانون نقض اعتماد (خیانت‌درامانت) که در شرایط خاص از محرمانگی اطلاعات محافظت می‌کند.

در حال حاضر هر دو قانون، هم از افراد حقیقی و هم از افراد حقوقی حمایت می‌کنند، اما مسئله کلیدی اینجا است که آیا باید بین شخص حقیقی و حقوقی تمایز قائل شد؟ در این بخش حفظ حریم خصوصی به صورت عمیق مورد مطالعه قرار می‌گیرد. هسته اصلی مطالعه در این دوره، قانون حفاظت از داده‌های اروپا است، یک چارچوب قانونی کاملاً جدید که فقط مربوط به افراد حقیقی است. از طیف گسترده‌ای از اطلاعات، حتی اطلاعات بی‌ضرر و اطلاعاتی که کاملاً در حوزه عمومی است، محافظت می‌کند.

در این دوره قوانین مرتبط با اعمال شفافیت، قوانین حول داده‌های خاص یا حساس مانند عقاید سیاسی، زیست جنسی، داده‌های مربوط به سلامت و قوانین تنظیمی مانند قوانین ارسال داده‌ها، محدود کردن انتقال اطلاعات در خارج از کشور، محدودیت‌های امنیتی داده و اجرای آن که اکنون می‌تواند تحت عنوان مقررات حفاظت از داده‌های عمومی^{۲۱} ده‌ها یا حتی صدها میلیون یورو برای امثال گوگل و فیس‌بوک جریمه داشته باشد، مورد بررسی قرار می‌گیرد. تنش‌های میان آزادی بیان، جریان آزاد اطلاعات و قانون حفاظت از داده‌ها با بررسی پرونده‌های این حوزه مورد بحث قرار می‌گیرند.

بند دوم: مراکز تحقیقاتی و پژوهشی

مرکز حقوق مالکیت فکری و اطلاعات^{۲۲}

مرکز حقوق مالکیت فکری و اطلاعات دانشکده حقوق دانشگاه کمبریج در سال ۲۰۰۴ میلادی تأسیس شده است. هدف از تأسیس این مرکز ارتقای پژوهش‌ها و فعالیت‌های علمی در این حوزه مهم حقوقی است. در این مرکز تعدادی از دانش‌آموختگان حقوق که پژوهش‌های تاریخی و بین‌رشته‌ای انجام داده‌اند دورهم جمع شده و به فعالیت‌های علمی - پژوهشی می‌پردازند. این مرکز، گردهم‌آیی‌ها و نشست‌هایی در حوزه تخصصی خود برگزار می‌کند، از سخنرانان و پژوهشگران مدعو میزبانی می‌کند، کمک‌هزینه تحصیلی و

^{۲۱}The General Data Protection Regulation

^{۲۲}The Centre For Intellectual Property And Information Law (Cipil)

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج...؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۳۰۷

پژوهشی اعطا می‌کند و منابع ارزشمند تحقیقاتی این حوزه حقوقی را در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد.

از جمله حوزه‌های کنونی پژوهش در این مرکز می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: تأثیرات فناوری‌های دیجیتال از جمله مسئولیت ارائه‌دهندگان خدمات اینترنتی، حمایت از اختراعات پزشکی و ژنتیکی، حفاظت از داده‌ها و تاریخچه آن، تاریخچه علائم تجاری و جایگاه حقوق مالکیت فکری در حقوق بین‌الملل.

براین بنیاد:

۱. از اواسط دهه ۱۹۸۰، مالکیت فکری به موضوع بسیار مهمی در مذاکرات تجاری در سطح بین‌الملل تبدیل شد تا جایی که موافقت‌نامه تریپس^۳ در سازمان تجارت جهانی منعقد شد و کشورهای زیادی به این معاهده پیوستند. صنایع مرتبط با مالکیت فکری اکنون بخش قابل توجهی از اقتصاد جهانی را تشکیل می‌دهند. رویکرد این دانشکده در آموزش حقوق مالکیت فکری رویکردی فرامرزی است و آموزش مالکیت فکری بر اساس قراردادهای بین‌المللی انجام می‌گیرد.

۲. این دانشکده به حوزه مالکیت فکری به‌عنوان یک سرمایه‌گذاری در عرصه بین‌الملل می‌نگرد و به دنبال پرورش متخصصانی در سطح جهانی است که تحت حمایت قوانین بین‌المللی، مالکیت فکری را به عرصه‌ای تبدیل کنند که در آن بازگشت سرمایه‌گذاری اصلی و سود سرشار وجود دارد.

۳. آموزش جنبه‌های مختلف مالکیت فکری در یک درس انجام می‌شود. برای مثال کپی‌رایت، علائم تجاری و حق ثبت اختراع در یک درس آموزش داده می‌شوند نه در دروس متعدد. این مسئله نشان‌دهنده فاصله گرفتن از تخصص‌گرایی افراطی است.

۴. نکته قابل توجه دیگر این است که حقوق رقابت همراه یا در کنار حقوق مالکیت فکری تدریس نمی‌شود.

در درس حقوق بین‌المللی مالکیت فکری، حق مالکیت فکری به‌عنوان یکی از

حقوق‌های بشری مصرح در ماده ۲۷ اعلامیه جهانی حقوق بشر نیز مورد بحث قرار می‌گیرد. تأکید بر آموزش حق مالکیت فکری به‌عنوان یک حق بشری در دانشکده‌های دیگر مشاهده نشده است.

آزادی بیان، حریم خصوصی، آزادی اطلاعات و موضوعاتی از این دست که در زیرمجموعه حقوق ارتباطات قرار می‌گیرند در قوانین بسیاری از کشورها به رسمیت شناخته شده‌اند اما میزان عمل به آن‌ها و محدودیت‌های اعمال‌شده بر این آزادی‌ها در کشورهای مختلف متفاوت است. ایالات متحده در متمم اول قانون اساسی مدون خود و در تعداد زیادی از قوانین ایالتی و داخلی دیگر، آزادی بیان و آزادی مطبوعات را تضمین می‌کند حال آن‌که انگلستان قانون اساسی نوشته‌شده ندارد و آزادی بیان و آزادی مطبوعات را از طریق ماده ۱۰ کنوانسیون اروپایی حقوق بشر و قانون حقوق بشر ۱۹۹۸ تضمین می‌کند. فقدان قانون اساسی نوشته در انگلستان نسبت به ایالات متحده و اعمال محدودیت‌های قانونی بیشتر در اعمال این آزادی‌ها، موقعیت برتری را برای آزادی بیان و مطبوعات در آمریکا ایجاد می‌کند. در زمینه حریم خصوصی هم آموزه‌های دانشگاه‌های آمریکایی قائل به فقدان حریم خصوصی برای شخصیت‌های عمومی است اما رویکرد اروپایی قائل به مصونیت همیشگی بخشی از جنبه‌های زندگی شخصیت‌های عمومی است. (انصاری، ۱۳۹۴: ۱۴۳) آموزه‌های اروپایی اصالت بیشتری برای حفظ حریم خصوصی و حفاظت از داده‌ها قائل هستند و روند مقررات‌گذاری و رویه قضایی در اروپا به نفع حفظ و حمایت حداکثری از حریم خصوصی افراد پیش می‌رود.

گفتار سوم: دانشگاه آکسفورد^{۲۴}

بند اول: برنامه آموزشی

برنامه آموزشی دانشکده حقوق دانشگاه آکسفورد^{۲۵} شامل عناوین و دروس متعددی است که برخلاف اغلب دانشگاه‌های آمریکایی، تعداد کمی از آن‌ها به حوزه حقوق ارتباطات

^{۲۴} www.Ox.Ac.Uk

^{۲۵} www.law.ox.ac.uk

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج....؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۳۰۹

می‌پردازند و همانند دانشگاه کمبریج، در این دروس موضوعاتی متنوع‌تر و فراتر از عناوین آن‌ها مطرح می‌شود. در ادامه واحدهای درسی مرتبط با حقوق ارتباطات را در دانشکده حقوق دانشگاه آکسفورد بررسی می‌کنیم.

۱. حقوق رسانه^{۲۶}

حقوق رسانه یکی از حوزه‌های رو به گسترش و پرسرعت حقوق است. حوزه‌ای است که در آن پژوهشگران با موضوعات جدید مرتبط با آزادی بیان و حق ارتباط و تضادی که این حقوق با منافع دیگر ایجاد می‌کنند، روبرو هستند. توجهات و مفهوم آزادی رسانه‌ها در ابتدای این دوره به صورت عمیق بحث می‌شود و بعد از آن مباحث درس حقوق رسانه در دانشکده حقوق دانشگاه آکسفورد در سه حوزه‌ی عمده مطرح می‌شود:

مسئولیت محتوای ارائه شده توسط رسانه‌ها.^{۲۷} مثلاً این که چه زمانی رسانه‌ها می‌توانند در مورد زندگی خصوصی افراد صحبت کنند؟ آیا چهره‌های سرشناس یا به اصطلاح سلبریتی‌ها حق کمتری در حفظ حریم خصوصی‌شان دارند؟ از ضعف شهرت برخوردارند؟ آیا رسانه‌ها با طور متعصبانه یا با غرض‌ورزی فرآیندهای دادرسی را پوشش خبری می‌دهند؟

معاضدت حقوقی و فرایند جمع‌آوری اخبار.^{۲۸} آیا پلیس می‌تواند ابزار فعالیت خبرنگاران را توقیف کند؟ مثلاً ضبط صوت یا دفترچه یادداشت آن‌ها را بگیرد؟ اصحاب رسانه چه زمانی می‌توانند از افشای نام منابع خبری محرمانه‌شان خودداری کنند؟ تنظیم‌گری رسانه. کدام نظام تنظیم‌گری مناسب مطبوعات چاپی است؟ آیا ما باید برای رسانه‌های متفاوت، نظام‌های متفاوت تنظیم‌گری داشته باشیم؟ نظام تنظیم‌گری مطلوب برای اینترنت کدام است؟ کنترل رسانه‌ها تا کجا می‌تواند دست افراد و شرکت‌ها باشد؟

موضوعات متفاوت این دوره در پرتو عملکردهای اجتماعی و سیاسی رسانه‌ها تحلیل

^{۲۶}Media Law

^{۲۷}Liability For Media Content

^{۲۸}Legal Assistance And Control Of Newsgathering

می‌شوند. در پایان این دوره انتظار این است که دانشجویان به درک مطلوبی از مباحث اصلی و کلیدی کنترل قانونی رسانه‌ها و ارتباطات برسند.

۲. حقوق مالکیت فکری

این دوره تمامی حوزه‌های اصلی مالکیت فکری یعنی کپی‌رایت، علائم تجاری، اسرار تجاری، رقابت غیرمنصفانه و ثبت اختراع را پوشش می‌دهد. صنایع مرتبط با مالکیت فکری بخش قابل توجهی از اقتصاد جهانی را تشکیل می‌دهند و چالش‌برانگیزترین موضوعات در حقوق مالکیت فکری، ارتباط نزدیکی با هنر، فناوری، بازاریابی و فرهنگ‌عامه دارند. حقوق مالکیت فکری در انگلستان به‌طور قابل توجهی اروپایی شده است و به همین دلیل اسناد و آیین‌دادرسی اروپایی ملاک قرار می‌گیرد. البته از آنجایی که معاهدات بین‌المللی سهم بزرگی در شکل‌گیری قوانین مرتبط با حقوق مالکیت فکری دارند، این درس جنبه بین‌المللی و مقایسه‌ای نیز پیدا می‌کند. در گذشته این دوره با نام حقوق مالکیت فکری بین‌المللی و حقوق مالکیت فکری اروپایی برگزار شده است. این درس احتیاج به پیش‌زمینه قبلی تحصیلی در مالکیت فکری ندارد و کلاس به‌صورت ترکیبی از نشست، سخنرانی و حضور ناظر یا راهنما^{۲۹} برگزار می‌شود. در ابتدای هر جلسه یک سخنرانی کوتاه ارائه و بعد از آن کلاس به‌صورت نشست با حضور شش راهنما ادامه پیدا می‌کند. با توجه به آنچه گفته شد و تأکیدی که در این دوره بر نقش صنایع مرتبط با مالکیت فکری در اقتصاد جهانی شده، به نظر می‌رسد هدف این درس آموزش استفاده کاربردی از حقوق مالکیت فکری در زمینه‌های مختلف به‌ویژه کاربرد آن در سطوح کلان و سودآور اقتصادی است.

۳. کپی‌رایت، ثبت اختراع و حقوق مرتبط

ما در عصری زندگی می‌کنیم که موضوعات برجسته اطلاعاتی و فناوریانه از اهمیت فزاینده‌ای برخوردارند. مالکیت فکری، ابزار اصلی حقوق برای تنظیم‌گری چنین

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج....؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۳۱۱

موضوعاتی است. هدف مالکیت فکری، ارتقای نوآوری و خلاقیت است که با انجام آن از راهکارهای مربوط به حل مسائل و مشکلات جهانی محیط‌زیست و سلامت، آزادی بیان و دموکراسی پشتیبانی کند. همچنین به دنبال رونق رشد اقتصادی و رقابت است که مسئله مهمی در بازار داخلی اتحادیه اروپا و سیاست‌های تجارت و توسعه بین‌المللی است و اهمیت به سزایی در فضای کسب‌وکار دارد. پروانه‌های مالکیت فکری هر ساله بیش از ۶۰۰ میلیون پوند ارزش دارند که این مبلغ پنج درصد تجارت جهانی را شامل می‌شود و هر ساله رو به افزایش است.

در کپی‌رایت، ثبت اختراع و حقوق مرتبط، دو نظام مرکزی مالکیت فکری وجود دارد. کپی‌رایت از آثار مؤلف و ضبط و انتقال آن حمایت می‌کند، مثل موسیقی و فیلم. حق ثبت اختراع، نوآوری‌ها و اختراعات با ارزش صنعتی و تجاری را حمایت می‌کند، مثل زیست‌فناوری^۱ و تولیدات پزشکی و رایانه‌ای. در این دوره بحث می‌شود که چرا این دو نظام وجود دارند و این نظام‌ها چگونه در سطح بین‌الملل و در اتحادیه اروپا فعالیت می‌کنند؟ دانشجویان می‌آموزند چگونه از این حوزه‌ی حقوق استفاده‌ی کاربردی کنند. این دوره برای علاقه‌مندان به صنایع هنری و اوقات فراغت، تحقیق و توسعه، دانش و فناوری، اخلاق و حقوق پزشکی مفید است و در قالب هشت جلسه نشست و با حضور شش راهنما برگزار می‌شود.

۴. کپی‌رایت، علائم تجاری و حقوق مرتبط

تنها تفاوت این درس با درس قبلی در بخش علائم تجاری است. ثبت اختراع در درس قبلی، جای خود را به علائم تجاری داده است. قانون علائم تجاری از علائمی که نشان‌دهنده منشأ تجاری کالاها یا خدمات است محافظت می‌کند؛ مانند اسامی و علائم و نشانه‌ها. این دوره برای علاقه‌مندان به موضوعاتی مانند صنایع هنری و اوقات فراغت، مدیریت نام،^۲ جامعه مصرف‌کنندگان و رقابت غیرمنصفانه مفید است و مانند درس قبلی

^۱ Biotech

^۲ Brand Management

در قالب هشت جلسه نشست و با حضور شش راهنما برگزار می‌شود.

۵. دیپلم یک‌ساله مالکیت فکری

دانشگاه آکسفورد یک دیپلم یک‌ساله حقوق مالکیت فکری در سطح تحصیلات تکمیلی برگزار می‌کند. این دوره مناسب افرادی است که می‌خواهند به‌طور حرفه‌ای در حوزه مالکیت فکری و کالت کنند. آموزش به‌صورت پاره‌وقت توسط وکلای ارشد و اساتید مطرح این حوزه و با همکاری دانشگاه آکسفورد و انجمن وکلای مالکیت فکری^۱ انجام می‌شود. این دوره طیف گسترده‌ای از مسائل مرتبط با مالکیت فکری را پوشش می‌دهد، مانند: ثبت اختراع، علائم تجاری، رقابت غیرمنصفانه، فروش کالا با علامت تجاری جعلی، اسرار تجاری و طرح‌ها، کپی‌رایت و حقوق معنوی و مسائل کلیدی آیین دادرسی موضوعات حوزه مالکیت فکری. کلاس به‌صورت ترکیبی از سخنرانی، کارگاه، انجام تکالیف درسی، فعالیت کلاسی، امتحان و... برگزار می‌شود. همچنین در فضای مجازی امکان دسترسی به منابع آموزشی و تحقیقاتی برای دانشجویان فراهم می‌شود.

بند دوم: مراکز تحقیقاتی و پژوهشی

۱. مرکز پژوهشی مالکیت فکری^۲

دانشکده حقوق دانشگاه آکسفورد پنج مرکز یا موسسه پژوهشی حقوقی دارد که یکی از آن‌ها مرکز پژوهشی مالکیت فکری است. این مرکز در سال ۱۹۹۰ تأسیس شده و اکنون توانسته جایگاه مطلوبی را در کنار مراکز تحقیقاتی چندرشته‌ای دیگر دانشگاه پیدا کند. این مرکز علاوه بر فعالیت در حوزه مالکیت فکری، در حوزه‌های اقتصاد و سیاست عمومی نیز فعالیت می‌کند. مرکز پژوهشی مالکیت فکری در هر نیمسال، یک رشته نشست در حوزه‌های مختلف مالکیت فکری برگزار می‌کند. دادگاه شبیه‌سازی شده بین‌المللی مالکیت فکری نیز هر سال توسط این مرکز در دانشگاه آکسفورد برگزار می‌شود.

^۱ Postgraduate Diploma In Intellectual Property Law And Practice

^۲ Intellectual Property Lawyers' Association

^۳ Oxford Intellectual Property Research Centre

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج....؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۳۱۳

هرکدام از این پنج مرکز یا موسسه پژوهشی دانشکده حقوق دانشگاه آکسفورد، هر ساله یک برنامه بازدید برگزار می‌کنند، به این صورت که دانشجویان و پژوهشگران دانشگاهی تمام وقت در سراسر دنیا، می‌توانند یکی از این مراکز را انتخاب کرده و به آن‌ها درخواست ارسال کنند. مرکز تحقیقات مالکیت فکری هم هر ساله میزبان تعداد زیادی بازدیدکننده شامل دانشجویان و پژوهشگران دانشگاهی است. بازدیدکنندگان می‌توانند از برنامه‌ها، نشست‌ها، سخنرانی‌ها و امکانات این مرکز برای حداقل چهار تا حداکثر ۱۲ ماه استفاده کنند. امکان دسترسی کامل به امکاناتی که توسط دانشگاه و کتابخانه^۱ فراهم شده نیز برای بازدیدکنندگان وجود دارد. این کتابخانه دومین کتابخانه بزرگ انگلستان با داشتن بیش از ۱۲ میلیون سند است. انتظار برگزارکنندگان این طرح این است که بازدیدکنندگان برنامه پژوهشی مشخص و تسلط کامل به زبان انگلیسی داشته باشند. بازدیدکنندگانی که در ماه مارس در دانشگاه حاضر باشند، امکان حضور در دادگاه شبیه‌سازی شده (موت کورت) مالکیت فکری را هم دارند. این مرکز به تعدادی از بازدیدکنندگان ارشد خود، عنوان دستیار پژوهش اعطا می‌کند. این امکان نیز برای دانشجویان فراهم است تا بخشی از دوران تحصیل خودشان را تا حداکثر یک سال تحصیلی تحت شرایطی در این دانشگاه سپری کنند.

۲. موسسه حقوق بشر بوناوورو^۲

یکی دیگر از آن پنج موسسه دانشکده حقوق آکسفورد است که باهدف جلب توجه و ایجاد علاقه نسبت به مسائل و مشکلات مرتبط با آزادی بیان و نقش رسانه‌ها و فناوری اطلاعات در جوامع مختلف، دادگاه شبیه‌سازی شده حقوق رسانه^۳ را برگزار می‌کند.

براین بنیاد:

با توجه به گستردگی موضوعاتی که در درس حقوق رسانه در این دانشکده مورد بحث

^۱ Bodleian Libraries

^۲ Bonavero Institute of Human Rights

^۳ The Price Media Law Moot Court Competition

قرار می‌گیرد و انتظاری که از دانشجویان این دوره وجود دارد، ما کاملاً با یک آموزش چندرشته‌ای مواجه هستیم. در تمام مباحثی که در این کلاس‌ها مطرح می‌شود پای حوزه‌های مختلف حقوق مثل حقوق اساسی، حقوق اداری و حقوق جزا به‌طور جدی در میان است؛ زیرا در حوزه علوم انسانی و اجتماعی، هنگامی که رشته‌ها ریز یا خرد می‌شوند، بحران ضعف ادراک کلیت، آن‌ها را فرامی‌گیرد و کارآمدی آن‌ها را از بین می‌برد. روابط حوزه‌های معرفتی قطع می‌شود و هر یک به جزایر جدا افتاده‌ای می‌مانند که با یکدیگر هیچ ارتباطی ندارند. حال آن‌که معرفت با تمامیت خود نزد هیچ ذهن منفردی یافت نمی‌شود، بلکه هر ذهن شناسنده‌ای بهره‌ای خاص نزد خود دارد که بایستی تلاش شود تا زمینه مشارکتی شدن روند مطالعه و بررسی موضوعات و در نتیجه شناخت جامع و فهم پویا از مسائل فراهم شود. (مهدوی‌زاهد، ۱۳۹۹: ۲۷۰) به همین دلیل محتوای آموزشی چندرشته‌ای درس حقوق رسانه از نکات قابل توجه دانشکده حقوق آکسفورد در آموزش حقوق ارتباطات است.

یکی از اهداف برگزاری درس حقوق رسانه این است که دانشجویان به درک مطلوبی از مباحث اصلی و کلیدی کنترل قانونی رسانه‌ها و ارتباطات دست پیدا کنند. موضوعی که صرفاً با طرح آن‌هم، تفاوت دیدگاه آمریکایی و اروپایی نسبت به آزادی بیان و حریم خصوصی را همانند دانشگاه کمبریج به‌وضوح می‌توان ملاحظه کرد، عرصه‌ای که چالش برانگیز و محل مناقشات بسیاری است.

محتوای چندرشته‌ای ارائه شده در این کلاس می‌تواند مورد علاقه دانشجویانی با سوابق و تحصیلاتی غیر از حقوق باشد. مثل دانشجویان علوم ارتباطات و روزنامه‌نگاری، مدیریت رسانه، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و ...

بیشترین سهم در آموزش حقوق ارتباطات در این دانشکده مربوط به مالکیت فکری است. حقوق مالکیت فکری به‌طور مفصل و در چند درس آموزش داده می‌شود. رویکرد این دانشکده به حقوق مالکیت فکری مانند رویکرد دانشگاه کمبریج به این رشته است، آموزش حقوق مالکیت فکری به‌عنوان یک صنعت پردرآمد و سودآور در عرصه بین‌الملل

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج....؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۳۱۵

و به‌عنوان ابزاری برای ارتقای نوآوری و خلاقیت انجام می‌گیرد. برگزاری دادگاه شبیه‌سازی‌شده حقوق مالکیت فکری، جایزه بهترین مقاله حقوق مالکیت فکری، مرکز پژوهشی مالکیت فکری، گروه مباحثه مالکیت فکری و دیپلم یک‌ساله مالکیت فکری گویای تمرکز و سرمایه‌گذاری همه‌جانبه این دانشکده به این بخش از حقوق است.

گروه‌های مطالعه و تحقیق دانشگاه آکسفورد که متشکل از اساتید و فارغ‌التحصیلان این دانشگاه است پژوهش‌هایی متعددی در رابطه با حقوق رسانه و دنیای دیجیتال در دست انجام دارند.

فراهم کردن یک محیط علمی غیررسمی در قالب گروه مباحثه حقوق مالکیت فکری در راستای تسهیل تبادل آرا و نظرات میان اعضای هیئت‌علمی، دانشجویان و وکلای از جمله تمایزات و نقاط برجسته این دانشکده نسبت به سایر دانشکده‌های مطالعه شده است. برگزاری دو دادگاه شبیه‌سازی حقوق رسانه و حقوق مالکیت فکری و همچنین برنامه بازدید مراکز پژوهشی این دانشکده از جمله برنامه مرکز حقوق مالکیت فکری، فرصت‌های مغتنمی را برای دانشجویان و پژوهشگران سراسر دنیا برای حضور در این دانشکده و شرکت در این برنامه‌ها فراهم می‌کند.

وجود راهنما یا ناظر در کلاس‌های این دانشکده از جمله تفاوت‌های آموزش دروس در این دانشکده با سایر دانشکده‌های مطالعه شده است.

نتیجه‌گیری

برنامه آموزشی دانشکده‌های حقوق بررسی شده در این تحقیق از الگوی یکسان و قاعده ثابتی پیروی نمی‌کند و دانشکده‌ها به صورت مستقل و متفاوت از یکدیگر عمل می‌کنند. به نظر می‌رسد هر دانشکده با توجه به سیاست‌های آموزشی و پژوهشی، امکانات، بودجه، تخصص و تجربه اعضای هیئت‌علمی و اساتید مدعو، موقعیت جغرافیایی، مبادلات اقتصادی ایالتی - منطقه‌ای و سایر اقتضانات خاص خود، برنامه آموزشی و پژوهشی خود را طراحی می‌کند، برنامه‌ای که کاملاً متأثر از فضای روز است و متناسب با تغییرات پویای اجتماعی متحول می‌شود.

نحوه ارائه محتوای آموزشی و ارزشیابی پایان نیمسال در دانشکده‌های بررسی شده متنوع است. کلاس‌ها به صورت ترکیبی از سخنرانی، نشست، دادگاه‌های شبیه‌سازی شده، برنامه‌های کارورزی و بالینی، گروه‌های مطالعه و... ارائه می‌شوند. به جز موارد انگشت‌شمار که اغلب شامل دروس خیلی خاص می‌شود، تعداد بسیار کمی از کلاس‌های درسی نیازمند گذراندن پیش‌نیاز هستند. در تمامی دوره‌ها بر مشارکت در کلاس، فعالیت‌های گروهی و انجام کار عملی و تمرین‌های کلاسی تأکید می‌شود. بعضی از درس‌ها امتحان پایان نیمسال ندارند. بعضی از امتحان‌ها نیز قابلیت تغییر یا انعطاف دارند.

برنامه آموزشی دانشکده حقوق هاروارد نسبت به دانشگاه‌های انگلیسی از انعطاف و تنوع بیشتری برخوردار است. دانشجویان دانشگاه‌های آمریکایی در چینه برنامه درسی خود از حق انتخاب بیشتری برخوردار هستند و دروس اجباری کمتری در برنامه آموزشی آن‌ها وجود دارد. چینه برنامه درسی و انتخاب مسیر تحصیلی و شغلی آن‌ها بارانمایی مستقیم اساتیدشان صورت می‌گیرد.

در این دانشکده‌ها تمرکز اصلی در درجه اول بر تربیت و کلاهی حرفه‌ای و حاذق در حوزه حقوق ارتباطات به‌عنوان یک حوزه پرچالش و پرسود است و تربیت پژوهشگران و سیاست‌گذاران این عرصه اولویت دوم این دانشکده‌ها است.

اعضای هیئت علمی و اساتید مدعو علاوه بر تخصص دانشگاهی، سابقه و تجربه عملی و کاری در حیطه تدریسی‌شان دارند و اغلب، حقوق‌دانان، وکلا و قضات برجسته‌ای هستند که پرونده‌های واقعی و دست‌اول با موضوعات روز را در کلاس‌ها تدریس می‌کنند. در بسیاری از کلاس‌ها سخنران مهمان حضور می‌یابد. مهمانانی که دارای سوابق حرفه‌ای و دانشگاهی طراز اول هستند.

به‌طور کلی دانشکده‌های حقوق بررسی شده، ارتباطات و همکاری حرفه‌ای و نزدیک با سایر دانشکده‌های دانشگاهشان، نهادهای صنفی - مدنی و شرکت‌های خصوصی فعال در حوزه حقوق و فناوری مستقر در خارج از دانشگاه دارند؛ نهادهایی مانند کانون وکلا، شرکت‌هایی مانند فیس‌بوک، گوگل و... . مراکز تحقیقاتی و پژوهشی دانشکده‌ها نیز

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج...؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۳۱۷

کاملاً فعال هستند، ارتباط و تعامل قابل توجه و مداومی با دانشجویان و سایر مراکز دانشگاهی و پژوهشی دارند و در برخی موارد مکمل یا حتی بخشی از برنامه آموزشی به شمار می‌آیند.

از جمله فعالیت‌های مشترک دانشجویان در دانشگاه‌های بررسی شده، مشارکت در انجام پرونده‌های خیریه است. هدف از انجام این پرونده‌های خیریه، افزایش دسترسی به عدالت از طریق گسترش و تقویت دریافت خدمات حقوقی است. دانشجویان موظف هستند ساعات مشخصی را در طول تحصیل به انجام پرونده‌های خیریه اختصاص دهند. این پرونده‌های خیریه توسط دانشجویان و تحت نظارت و پشتیبانی اساتید و راهنماها انجام می‌شود. پرونده‌های مرتبط با هنرمندان کم‌درآمد، سازمان‌های هنری غیرانتفاعی یا افرادی که به علت کار یا فعالیت‌های رسانه‌ای در معرض خطر و تهدید قرار می‌گیرند از جمله آن‌ها هستند. در سال‌های اخیر در جهان گزارش‌های زیادی از آزار و اذیت، بازداشت خودسرانه، تهدید و قتل اصحاب رسانه در پی انجام فعالیت‌های حرفه‌ای‌شان منتشر شده است. ارائه خدمات حقوقی به این افراد بخشی از برنامه دانشکده‌های حقوق است. بسیاری از اصحاب رسانه که به دلیل انجام فعالیت‌های حرفه‌ای خود احتیاج به خدمات حقوقی پیدا می‌کنند، خبرنگاران آزاد و مستقلی هستند که به رسانه خاصی وابسته نیستند و درآمد و موقعیت ثابت و مشخص ندارند. آن‌ها بعضاً به دلیل برخی افشاگری‌ها و رد کردن خط قرمزهای نظام‌های سیاسی و در نتیجه ارتکاب جرائم مرتبط با امنیت ملی از حداقل خدمات حقوقی لازم برخوردارند. این گروه از خبرنگاران می‌توانند موکلان در اولویت پرونده‌های خیریه باشند.

در برنامه آموزشی دانشگاه‌ها به خصوص دو دانشگاه انگلیسی، به‌طور ویژه‌ای شاهد فاصله گرفتن از تخصص‌گرایی محض و تدریس محتوای چند رشته‌ای هستیم، چنانکه دروس مرتبط با حقوق و فناوری تدریس می‌شوند و دانشجویان رشته‌های مختلف مانند حقوق، طراحی، رایانه، سیستم‌های اطلاعاتی و ... حضور دارند و بعضاً در قالب یک تیم تشکیل شده و آموزش می‌بینند و مباحث مربوط به امنیت سایبری با پیش‌زمینه‌های حقوقی،

تاریخی، سیاسی و رایانه‌ای تدریس می‌شوند.

در زمینه حریم خصوصی دکترین آمریکایی قائل به فقدان حریم خصوصی برای شخصیت‌های عمومی است اما دکترین اروپایی قائل به مصونیت همیشگی بخشی از جنبه‌های زندگی شخصیت‌های عمومی است. تفاوت دکترین آمریکایی و اروپایی به آزادی بیان، حریم خصوصی و سایر موضوعات مرتبط با حقوق ارتباطات در برنامه آموزشی و محتوای ارائه‌شده دانشگاه‌ها قابل مشاهده است.

محتوای آموزشی مرتبط با حقوق ارتباطات به دلیل ماهیت پر تغییر و تحول این عرصه، نیازمند روزآمدی مداوم است. از آنجایی که سرعت رخ دادن این تغییر و تحولات بسیار زیاد است، در بسیاری از دروس اهتمام خاصی نسبت به پیش‌بینی تحولات آینده برای جلوگیری از واگرایی نسبت به این تغییر و تحولات وجود دارد.

در تمامی دانشکده‌هایی که دروس مرتبط با مالکیت فکری و دروس فناورانه تدریس می‌شود، توجه و تمرکز ویژه‌ای بر تجاری‌سازی و استفاده کاربردی از مالکیت فکری و فناوری به عنوان یک صنعت بسیار پردرآمد وجود دارد. تبدیل دارایی‌های نامشهود و زاینده ذهن و فکر مخترعین، نوآوران و کارآفرینان به محصولاتی قابل عرضه در بازار و انتقال فناوری از سازمان‌های تحقیقاتی و پژوهشی، به بخش کسب‌وکار، اولویت اصلی در آموزش این دروس است.

به کارگیری فناوری برای انجام خدمات حقوقی در دانشکده‌های بررسی شده به‌طور مکرر مورد تأکید قرار گرفته است. افزایش دسترسی به خدمات حقوقی ارزان برای عموم مردم، کمک به وکلا و افزایش بهره‌وری شرکت‌های حقوقی از جمله مهم‌ترین اهداف ایجاد فناوری حقوقی است.

پیشنهادهایی برای دانشگاه علامه طباطبائی

نقطه عزیمت و آغاز در هر بحثی، فهم چیستی؛ چرایی و چگونگی آن است. از این‌روی، باید به این پرسش‌ها پاسخ داد که اساساً حقوق رسانه چیست؟! چرا باید باشد و چگونه اعمال می‌شود؟! پس در گام نخست از چیستی «حقوق»؛ آنگاه از «رسانه» می‌گوییم.

مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج...؛ مهدوی زاهد و محقق معین | ۳۱۹

«حقوق» یک نظام هنجاری الزام‌آور با ضمانت‌اجرای این دنیایی است و «رسانه» هم یک وسیله برای «ابراز» است، از این روی، از ابراز؛ تمایز و از بطن آن «تکثر» زائیده می‌شود. حالا از یک سو با نظام بایدانگار «حقوق» روبرو هستیم که ماهیتاً دستوری و «تحدیدی» است و از سوی دیگر، با «رسانه» مواجه‌ایم که ذاتاً وسیله‌ای برای خودشکوفایی و آشکارسازی تفاوت‌ها هست. از این روی، مهم‌ترین کارکرد حقوق رسانه، «تنظیم‌گری» و ایجاد «تعادل» و «توازن» بین دستگاه «مقیدساز» حقوق با نظام «تنوع‌بخش» رسانه است. بر این بنیاد، تمشیت رابطه «سه‌گانه» بین نظام حقوقی و رسانه‌ها و مخاطبین در راستای اعتدال بین «آزادی بیان» از یک طرف و «محدودیت‌های ناظر بر آن» از طرف دیگر، مهم‌ترین دشواره مطالعات رسانه‌های نوین است که چالش‌های فراوانی را هم در آموزش مطالعات میان‌رشته‌ای حقوق و علوم ارتباطات در دانشگاه علامه طباطبائی پدید آورده است. بر این اساس، پس از گذشت ۱۵ سال از تأسیس و تدریس این حوزه میان‌رشته‌ای، بازنگری و به‌روزرسانی آن امری ضروری است، زیرا پیشرفت‌های فناوری اطلاعاتی و ارتباطی، چالش‌ها و مسائل حقوقی متعددی را در پی داشته است که آموزش حقوق را نیز متأثر ساخته است. از این روی، چنانکه برآیند مطالعه برنامه آموزشی دانشکده‌های حقوق سطح یک دنیا، موارد ذیل را به‌عنوان موضوعات اصلی حقوق رسانه و به‌مثابه الگویی برای دانشکده‌گان حقوق و علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی معرفی می‌کند:

توجه به حقوق مالکیت فکری و تمامی زیر شاخه‌های آن با توجه و تمرکز ویژه بر تجاری‌سازی و استفاده کاربردی از مالکیت فکری به‌عنوان یک صنعت بسیار پردرآمد.

اهتمام به حقوق هنر اعم از سینما، موسیقی، تئاتر، نقاشی، مجسمه‌سازی، مد و... با نگاه حمایت‌گر نسبت به هنرمندان و موسسه‌های هنری غیرانتفاعی و کم‌درآمد، حقوق میراث فرهنگی، حقوق اوقات فراغت و تلقی صنایع اوقات فراغت به‌عنوان یک تجارت مهم و پرسود و حقوق ورزشی.

تبیین اقتصاد دیجیتال و فناوری مالی با نگاه ویژه بر تأثیر فناوری‌های جدید در حوزه مالی و چالش‌های آن‌ها.

ارائه حقوق جزای سایبر شامل جرائم سایبری و رویه قضایی آن‌ها، جنگ و تهدیدات سایبری و امنیت ملی.

تدریس حقوق نوآوران، حقوق فناوری و فناوری‌های حقوقی.

تمرکز بر حقوق رسانه اعم از رسانه‌های سنتی و جدید، آزادی بیان، حریم خصوصی، دسترسی به اطلاعات، حمایت از اصحاب رسانه و منابع خبری، رسانه‌های اجتماعی، شبکه‌های اجتماعی، تنظیم‌گری رسانه‌ها و حقوق تبلیغات بازرگانی. براین اساس؛ مرکزیت یافتن پژوهشکده فرهنگ و ارتباطات در حوزه مطالعات رسانه‌های نوین بین دانشکدگان حقوق و علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی، می‌تواند نقطه آغاز شکل‌گیری تحولات مثبت برای این رشته بوده و بستر شکل‌گیری فعالیت‌های متعددی در حوزه حقوق ارتباطات شود از جمله:

انتشار فصل‌نامه حقوق ارتباطات

برگزاری سالیانه مسابقه دادگاه مجازی از موضوعات روز حقوق ارتباطات در کشور
اهدای جوایز سالیانه به بهترین مقالات دانشجویان دانشکدگان حقوق و علوم
ارتباطات در موضوعات از پیش تعیین‌شده مرتبط با حقوق ارتباطات
راه‌اندازی بخش حقوق ارتباطات در کلینیک حقوقی دانشگاه همراه با ارائه خدمات
حقوقی تخصصی به موکلان این حوزه و برگزاری دوره‌های کارآموزی برای دانشجویان.
برگزاری دوره‌های آموزشی حرفه‌ای همراه با ارائه مدارک معتبر برای وکلا و
مشاوران حقوقی

برقراری ارتباط با سازمان صداوسیما، سازمان تنظیم مقررات صوت و تصویر فراگیر،
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و ... برای برگزاری برنامه‌های مشترک و همکاری در
تدوین مقررات حوزه حقوق ارتباطات و تنظیم‌گری آن‌ها
تشکیل بانک اطلاعاتی از دانش‌آموختگان این رشته برای استفاده از دانش و تجربه
حرفه‌ای آن‌ها و دعوت به همکاری‌های احتمالی در آینده

منابع

- انصاری، باقر. (۱۳۹۴). *حقوق رسانه*، تهران: انتشارات سمت، چاپ ششم.
- خرسندی طاسکوه، علیرضا و پناهی، مریم. (۱۳۹۵). «تحلیل انتقادی نظام‌های رتبه‌بندی دانشگاه‌ها؛ پیشنهادهای سیاستی برای آموزش عالی ایران»، *فصلنامه علمی پژوهشی آموزش عالی ایران*، سال هشتم، شماره سوم، پاییز.
- غفاری، هدی و سرخیل، فاطمه. (۱۳۹۶). *حقوق و رسانه*، تهران: انتشارات خرسندی، چاپ اول.
- معمدنژاد، رؤیا. (۱۳۹۵). *حقوق جهانی ارتباطات*، تهران: انتشارات دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها، چاپ اول.
- مهدوی‌زاهد، مهدی. (۱۳۹۹). «امکان و امتناع مطالعات میان‌رشته‌ای در حقوق؛ موردکاوی جامعه‌شناسی حقوق عمومی»، *فصلنامه پژوهش حقوق عمومی*، دوره بیست و یکم، شماره ۶۶، بهار.

References

- Ansari, Baqer. (2014). *Media Rights*, Tehran: Samt Publications, 6th edition.
- Ghaffari, Hoda and Sarkhil, Fatemeh. (2016). *Law and Media*, Tehran: Khorsandi Publications, first edition.
- Khorsandi Taskoh, Alireza and Panahi, Maryam. (2015). "Critical analysis of university ranking systems; Policy proposals for Iran's higher education", *Iranian Higher Education Scientific Research Quarterly*, ۸(۳)، ۳۰۰-۳۰۵.
- Mahdavi Zahid, Mahdi. (2021). "The possibility and refusal of interdisciplinary studies in law; A case study of the sociology of public law", *Public Law Research Quarterly*, 21st Volume, Number ۶۶، ۲.
- Motamedanjad, Roya. (2015). *Global Communication Laws*, Tehran: Publications of the Office of Media Studies and Planning, first edition.
- United Nations Economic Commission for Europe. (2011). *Intellectual Property Commercialization, Policy Options and Practical Instruments*, New York and Geneva, United Nations Publications.
- Www.Hls.Harvard.Edu
- Www.Law.Cam.Ac.Uk
- Www.Law.Columbia.Edu
- Www.Law.Ox.Ac.Uk
- Www.Lawschool.Cornell.Edu
- Www.Law.Upenn.Edu

Www.Law.Yale.Edu

www.ibanet.org/Article/NewDetail.aspx?ArticleUid=4DCBAB07-۲۰۰۰-

۴۹۵۸-۰۶۰۹-۳۱۸۷۰۷۰۶۸۰۱۰ ۱۲ ۰۰۰ ۲۰۲۰, ۱۰.۰۰ ۰.۰.

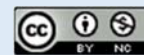
Www. Per.Euronews.Com/2018/05/18/How-Usfule-Will-Be-The-European-General-Data-Protection-For-Individuals-And-Buisness 27 Feb 2019,

۰۱.۰۱ ۰.۰.

استناد به این مقاله: مهدوی زاهد، مهدی، محقق معین، زهرا. (۱۴۰۲). مطالعات رسانه‌های نوین در دانشگاه‌های هاروارد، آکسفورد و کمبریج (ارائه الگوی مطلوب برای دانشگاه علامه طباطبائی)، فصلنامه مطالعات رسانه‌های نوین، ۲۸۱-۳۲۲، (۳۳)۹.

DOI: 10.22054/nms.2022.71394.1497

New Media Studies is licensed under a Creative Commons

Attribution-NonCommercial 4.0 International License..